

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin
12.09 2022–ci il tarixli 7531 №-li
əmri ilə təsdiq edilmişdir.

“Kran maşinisti (krançı)”
ixtisası üzrə
Təhsil Proqramı (Kurikulum)

Bakı – 2022

“Kran maşinisti (krançı)” ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (Kurikulum)

- 1. Təsnifat üzrə ixtisasın şifri (kodu):** 030622
- 2. Məşğulluq təsnifatında kodu:** 8343
- 3. Milli kvalifikasiyalar səviyyəsi:** 4
- 4. Peşə təhsili pilləsi:** Texniki peşə təhsili
- 5. İxtisasın qrupu:** Nəqliyyat terminalına xidmət
- 6. İxtisasın əhatə etdiyi sahələr:** Aviasiya, kosmik raket, dəniz texnikası və nəqliyyat vasitələri
- 7. Qəbul şərtləri:** Tam orta təhsil
- 8. Tədris müddəti:** Tam orta təhsil bazasından: 1 il, Ümumi orta təhsil bazasından 2 il, 3 il
- 9. Attestasiya:** Tələbələrin qiymətləndirilməsi “Peşə təhsili pilləsində təhsilalanların attestasiyasının aparılması Qaydası”na uyğun həyata keçiriləcək.

İxtisasın tədris planı - modulların siyahısı

İxtisasın adı: Kran maşinisti (krançı)										
Təhsil müddəti: 1 il (tam orta təhsil)										
№	Bölmələr, təhsil sahələri, modullar	saatların miqdarı	Həftəlik dərslərin miqdarı							
			Həftələr							
			5	10	10	3	9	1		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Məsləhət
1	Fiziki tərbiyə	25	1	1	1					
2	Xarici dildə ünsiyyət	40	2	3						
3	Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması	40	2	3						
4	Sahibkarlıq	40			4					
5	İKT-dən istifadə	40	2	3						
	Baza modulu üzrə	185	7	10	5					
	Peşə-ixtisas modulları, nəzəri	415	21	15	16					
6	İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları	45	3	3						
7	Kranların təyinatı, quruluşu, mexanizmi və istifadəsi 1	40		4						
8	Kranların təyinatı, quruluşu, mexanizmi və istifadəsi 2	60			6					
9	Kranların iş avadanlığı və texnologiyası 1	80	8	4						
10	Kranların iş avadanlığı və texnologiyası 2	40			4					7
11	Kran işlərində çertyojdan istifadə	60			6					
12	Materialşünaslıq	45	5	2						7
13	Elektrotexnika	45	5	2						6
	İstehsalat təlimi (praktik modullar)	440	8	12	16	40				
	İstehsalat təcrübəsi	360					40			

	Tələbələrin maksimum məcburi dərslər yükü	1400	36	37	37	40	40			
	Məsləhət saatları	20								20
	YEKUN	1420								

İxtisasın adı: Kran maşinisti (krançı)														
Təhsil müddəti: 2 il (ümumi orta təhsil)														
№	Bölmələr, təhsil sahələri, modullar	saatların miqdarı	yarımillər üzrə həftəlik dərslərinin miqdarı											
			I kurs						II kurs					Məsləhət
			I			II			I		II			
			5	10	20	3	5	10	10	12	1			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
1	Çağırışa qədərki hazırlıq	60	1	1	1		1	1	1					
2	Fiziki tərbiyə	60	1	1	1		1	1	1					
3	Ana dilində ünsiyyət	40	4	2										
4	Xarici dildə ünsiyyət	40	4	2										
5	Hesablama əməliyyatları	40	4	2										
6	İKT-dən istifadə	40			2									
7	Peşə etikası	40					4	2						
8	Sahibkarlıq	40							4					
9	Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması	40					2	3						
10	Estetika və mədəni	40			2									

	özünüifadə												
		440	14	8	6		8	7	6				
	Peşə-ixtisas modulları,nəzəri	900	15	17	15		13	14	15				
11	İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları	75	5	1	2								
12	Materialşünaslıq	85					3	3	4				
13	Elektrotexnika	75					3	3	3				
14	Kranların təyinatı, quruluşu, mexanizmi və istifadəsi	245	5	8	7								7
15	Kranların iş avadanlığı və texnologiyası	225	5	8	6								7
16	Kran işlərində çertyojdan istifadə	195					7	8	8				6
	İstehsalat təlimi (praktik modullar)	1000	8	12	16	40	16	16	16				
	İstehsalat təcrübəsi	480								40			
	Tələbələrin maksimum məcburi dərslər yükü	2820	37	37	37	40	37	37	37	40			
	Məsləhət	20											20
	YEKUN	2840											

İxtisas: Kran maşinisti (krançı)											
Təhsil müddəti: 3 il (ümumi orta təhsil bazası)											
№	Modullar/Fənlər	Saatlar in miqdar I	Kurslar və yarım illər üzrə həftəlik saatların miqdarı								Məsləhət
			I kurs		II kurs		III kurs				
			18	20	18	20	5	10	10	12	
	Ümumtəhsil fənləri										
1	Azərbaycan dili	268	3	3	3	3	2	2	1		
2	Xarici dil	334	4	4	4	4	2	2			
3	Riyaziyyat	344	4	4	4	4	2	2	1		
4	İnformatika	152	2	2	2	2					
5	Azərbaycan tarixi	76	1	1	1	1					
6	Fizika	76	1	1	1	1					
7	Biologiya	76	1	1	1	1					
8	Cografiya	76	1	1	1	1					
9	Kimya	76	1	1	1	1					
10	Fiziki tərbiyə	152	2	2	2	2					
11	Çağırışaqədərki hazırlıq	101	1	1	1	1	1	1	1		
	Ümumtəhsil fənləri üzrə cəm:	1731	21	21	21	21	7	7	3		
	Baza modulları										
12	Peşə etikas	40				2					
13	Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırılması	40					2	3			
14	Sahibkarlıq	40		2							
15	İKT-dən istifadə	40					4	2			
	Baza modulları üzrə cəm:	160		2		2	6	5			
	İxtisas modulları										
16	İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları	56	2	1							
17	Materialşünaslıq	56	2	1							
18	Elektrotexnika	56			2	1					
19	Kranların təyinatı, quruluşu, mexanizmi və istifadəsi 1	76	2	2							
20	Kranların təyinatı, quruluşu, mexanizmi və istifadəsi 2	76			2	2					
21	Kranların təyinatı, quruluşu, mexanizmi və istifadəsi 3	115					5	3	6		7

22	Kranların iş avadanlığı və texnologiyası 1	76	2	2							
23	Kranların iş avadanlığı və texnologiyası 2	76			2	2					
24	Kranların iş avadanlığı və texnologiyası 3	115					5	3	6		7
25	Kran işlərində çertyojdan istifadə 1	56			2	1					
26	Kran işlərində çertyojdan istifadə 2	120					6	3	6		6
	İxtisas modulları üzrə cəm:	878	8	6	8	6	16	9	18		
	İstehsalat təlimi	968	8	8	8	8	8	16	16		
	İstehsalat təcrübəsi	480								40	
	Məsləhət saatları	20									20
	Yekun: Tələbələrin məcburi maksimum dərs yükü	4237	37	37	37	37	37	37	37	40	

Signature

Modulların spesifikasiyası

Modulun adı: İKT-dən istifadə
Modulun kodu: 1
Təlim nəticəsi 1: İnternetdə məlumatları tapmağı, qiymətləndirməyi və idarə etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Sosial media vasitələrindən istifadə edir.
Təlim nəticəsi 3: Rəqəmsal məzmun hazırlayır.
Təlim nəticəsi 4: İKT-dən təhlükəsiz şəkildə istifadə üsullarını tətbiq edir.
Təlim nəticəsi 5: Sadə texniki problemləri həll edir.
Modulun adı: Xarici dildə ünsiyyət
Modulun kodu: 2
Təlim nəticəsi 1: Gündəlik məsələlər, təhsil, iş, iş yerində sağlamlıq və təhlükəsizlik mövzularında ünsiyyət qurmağı və özünü ifadə etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Gündəlik məsələlər üzrə baza səviyyəsində ünsiyyət qurmağı bacarır.
Təlim nəticəsi 3: Müasir texnologiya ilə bağlı terminləri bilir və diskussiyyalar aparmağı bacarır.
Modulun adı: Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması
Modulun kodu: 3
Təlim nəticəsi 1: Özünü tanımağı və şəxslərarası münasibətləri tənzimləməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Düşünməyi və problemləri həll edərək qərarları qəbul etməyi bacarır
Təlim nəticəsi 3: Karyera məqsədlərini müəyyən edir və müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə etməyi bacarır.
Modulun adı: Sahibkarlıq
Modulun kodu: 4
Təlim nəticəsi 1: Sahibkarlıq ideyalarını, imkanlarını müəyyən etməyi və qiymətləndirməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Sadə biznes layihəsini hazırlayır.
Təlim nəticəsi 3: Sahibkarlıq ideyalarını necə həyata keçirməli olduğunu göstərir.

Modulun adı: Fiziki tərbiyə
Modulun kodu: 5
Təlim nəticəsi 1: Hərəkəti vermiş və bacarıqları formalaşdıran müxtəlif statik və dinamik hərəkətləri sadə üsullarla icra edir.
Təlim nəticəsi 2: Fiziki tərbiyə prosesində intizam və rejim qaydalarına əməl edir, birgə fəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir.
Təlim nəticəsi 3: İdman oyunlarını, o cümlədən milli idman oyunlarını və onların növlərini təqdim edir.
Modulun adı: Kranların təyinatı quruluşu mexanizmi və istifadəsi
Modulun kodu: 6
Təlim nəticəsi 1: Kranlar haqqında əsas anlayışları bilir, təyinatına görə ayırmağı bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Kranların mexanizmlərini fərqləndirməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 3: Kranların idarəetmə kabinəsinin quruluşunu bilir və kabinədən düzgün istifadə etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 4: Kranların sınaqdan keçirilmə qaydalarını bilir və onlardan istifadə etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 5: Krana aid olan texniki sənədləri bilir və onlardan düzgün istifadə etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 6: Kranların vəzifələrini (işdən qabaq, iş zamanı və işdən sonra) bilir.
Təlim nəticəsi 7: Krançının ilməçi və siqnalı ilə əlaqəsini bilir, onlardan düzgün istifadə etməyi bacarır.
Modulun adı: Kranların iş avadanlığı və iş texnologiyası
Modulun kodu: 7
Təlim nəticəsi 1: Kranların elektrik avadanlıqlarını, onların kinematik sxemini bilir və onları fərqləndirməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Kranların qoruyucu qurğuları haqda bilir və onlardan istifadə etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 3: Kranların təhlükəsizlik iş quruluşlarını bilir və onları fərqləndirməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 4: Krandakı nasazlıqları aşkar edir və aradan qaldırmağı bacarır.
Təlim nəticəsi 5: Krana texniki xidmət göstərməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 6: Krançının vəzifələrini (işdən qabaq, iş zamanı, və işdən sonra) bilir və onlardan

istifadə etməyi bacarır.
Modulun adı: Kran işlərində çertyojdan istifadə
Modulun kodu: 8
Təlim nəticəsi 1: Çertyojların tərtib edilmə qaydalarını bilir və çertyoju oxumağı bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Müxtəlif detalların təsvirini bilir və onları çertyojda oxumağı bacarır.
Təlim nəticəsi 3: Kəsik və kəsimlərin çertyojda oxumağı bacarır.
Təlim nəticəsi 4: Detalların müxtəlif görünüşlərdə təsvirini bilir və onları yerinə yetirməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 5: Ayrılan birləşmələrin çertyojda təsvirini bilir və onlardan istifadə etməyi bacarır.
Modulun adı: Elektrotexnika
Modulun kodu: 9
Təlim nəticəsi 1: Elektrik mühərriklərinin və avadanlıqlarının növlərini fərqləndirməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Qaldırıcı maşınların hərəkətini idarə etmək üçün aparatları bilir və onların işinə nəzarət etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 3: Elektrohidarvlik itələyicləri və elektromaqnit əyləcləri bilir.
Təlim nəticəsi 4: Elektrik sxemlərinin şərti işarələrini bilir və onlardan istifadə etməyi bacarır.
Modulun adı: Materialşünaslıq
Modulun kodu: 10
Təlim nəticəsi 1: Kran konstruksiyasında istifadə edilən materialları bilir.
Təlim nəticəsi 2: Kran mexanizmlərinin hazırlanmasında istifadə edilən qeyri-metal materialları və əlvan metalları tanıyır.
Təlim nəticəsi 3: Metalların korroziyası haqqında bilir.
Modulun adı: İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları
Modulun kodu: 11
Təlim nəticəsi 1: İş yerində əməl ediləcək təhlükəsizlik tədbirlərini bilir və qaydaları tətbiq etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Alətlərlə işləyərkən, aqreqləri sınaq edərkən əmək təhlükəsizliyi və iş zamanı

yarana biləcək yanğın təhlükəsizliyi tədbirlərini bilir və tətbiq etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 3: İstehsalat zədələnmələrinin növlərini, yaranma səbəblərini bilir və müvafiq tədbirlər görməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 4: Əmək gigiyenası haqqında bilir.
Təlim nəticəsi 5: İstehsalat səs-küylərinin və titrəyişlərin insan orqanizminə təsirini bilir.
Təlim nəticəsi 6: Ətraf mühitin mühafizəsi və yanğınsöndürmə vasitələrinə dair ilkin tədbirləri bilir və həyata keçirməyi bacarır.
Modulun adı: İstehsalat təcrübəsi (iş yerində öyrənmə)
Modulun kodu: 12
Təlim nəticəsi 1: Kranın hissələrinin, mexanizmlərinin sökülməsi və yığılması texnologiyasını standart tələblərə uyğun yerinə yetirməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Kranın sınaqdan keçirilmə qaydalarını standart tələblərinə uyğun yerinə yetirməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 3: Kranların elektrik avadanlıqlarına texniki xidmət etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 4: Krana aid olan texniki sənədlərdən istifadə etməyi bacarır.
Modulun adı: İstehsalat təlimi
Modulun kodu: 13
Təlim nəticəsi 1. Kranın istismar qaydalarını yerinə yetirməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 2. Kranların quruluşunu, mexanizmlərinin və elektrik avadanlıqlarının iş texnologiyasını bilir və onlarla işi yerinə yetirməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 3. Kranlara texniki xidmət etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 4. Kanat və yük tutan quruluşlardan düzgün istifadə etməyi bacarır.

Təhsil proqramlarına dair qeydlər

1. Ümumi orta təhsil bazasından qəbul olunmuş və texniki peşə təhsili ilə yanaşı, tam orta təhsil alanlar üçün təşkil edilən qruplarda peşə təhsilinin dövlət standartında göstərilmiş "Ana dilində ünsiyyət" səriştəsi "Azərbaycan dili", "Xarici dildə ünsiyyət" səriştəsi "Xarici dil", "İnformasiya texnologiyaları" səriştəsi "İnformatika", "Hesablama əməliyyatlarını yerinə yetirmə" səriştəsi isə "Riyaziyyat" fənni proqramına inteqrasiya olunmuş şəkildə, həmçinin ixtisasın tələbləri nəzərə alınmaqla uyğunlaşdırılmış proqram əsasında tədris edilir.
2. Tələbələrə sayı 15 (on beş) və daha çox olan qruplarda müvafiq maddi-texniki baza və ixtisas müəllimləri olduğu halda aşağıdakı fənlərin tədrisi 2 (iki) qrupa bölünə bilər:
 - 2.1. tədris digər dillərdə aparılan siniflərdə "Azərbaycan dili - dövlət dili kimi";
 - 2.2. tədris dilindən asılı olmayaraq bütün siniflərdə "Xarici dil", "Fiziki tərbiyə".
 - 2.3. "İnformatika" fənni üzrə praktiki məşğələlər.
3. İnformatika kabinetini olmayan peşə təhsili müəssisələrində "İnformatika" fənni üzrə praktik məşğələ keçirilmir.
4. "Xarici dil" fənnində tədrisi nəzərdə tutulan xarici dilin seçimi zamanı tədris qruplarında təhsil alan tələbələrə mütəlx çoxluğu nəzərə alınaraq ümumtəhsil pilləsində təhsil aldıkları "əsas xarici dil" əsas götürülür.
5. Tədris ilinin birinci yarısında qrupda tələbələrə sayının azalması tədris planı ilə müəyyən edilmiş müvafiq fənlərin tədrisində qrupun iki qrupa bölünməsinə məhdudiyət yaratmır.
6. Pilot peşə təhsil müəssisələrində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 11 mart tarixli 86 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Peşə təhsili müəssisələrinin ayrı-ayrı peşə istiqamətləri üzrə tədris qruplarında orta sıxlığın müəyyən edilməsi haqqında" qərarın 3-cü bəndinə uyğun olaraq tədris qruplarında təhsilənlərin sayı 16 nəfərdən çox olduqda, laboratoriya və istehsalat təlimi dərslərində qruplar 2 yarımqrupa bölünə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələrinin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
7. Pilot peşə təhsili müəssisələrində və pilot layihələrdə "Peşə təhsili haqqında" qanunun 11.2. maddəsinə müvafiq olaraq işəgötürənlərin istehsalat təcrübəsinə rəhbər təyin etdiyi mütəxəssislərə təhsil müəssisəsi tərəfindən təcrübə saatları üçün nəzərdə tutulmuş haqq ödənilə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələri və pilot layihələrin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
8. Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması həyata keçirən ixtisaslar üzrə tədris Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə" (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi və Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə razılaşdırılmış, Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş müxtəlif kateqoriyalı avtomobil nəqliyyatı vasitələri sürücülərinin hazırlanması üçün mövcud tədris plan və proqramlarına uyğun aparılır.

12

9. Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücü hazırlayan ixtisaslar üzrə Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Kollegiyasının 30 may 2012-ci il tarixli 05/2012-1 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün imtahanların qəbulu və sürücülük vəsiqəsinin verilməsi haqqında təlimat" (mövcud dəyişikliklərlə) və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə" (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin traktor və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücülərin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması proqramı üzrə təlim kursunun tələblərinə uyğun aparılır.
10. Tədrisi dual və duala bənzər təhsil proqramları üzrə aparılan ixtisaslar üzrə fərqli tədris planları tətbiq oluna bilər.
11. Kənd təsərrüfatı istiqaməti üzrə olan ixtisasların bəzilərinə seçmə modulu kimi təqdim olunan modullar seçilərkən regionun iqtisadi xüsusiyyəti nəzərə alınır.
12. STEM Mərkəzi yaradılmış peşə təhsil müəssisələrində tədris olunan bütün ixtisaslar üzrə həftədə 2 (iki) saat olmaqla "Stem" fənni əlavə olaraq tədris olunur.

